

Ponavljajući konstantno istu pretpostavku, da je istorijsko iskustvo srpskog naroda stvorilo "određeni narodni karakter" a "karakter je čoveku sudbina, sudbina kako pojedinca, tako i naroda" (Marković, 2000), odnosno da se "sudbina svakog pojedinca nalazi se pripremljena u njegovom karakteru" pa je slično "i sa sudbinom naroda, pogotovu kod onih koji su dostigli određen stepen antropološkog razvoja" (R. Samardžić, 1991), odnosno, da kolektivno životno iskustvo "stvara i karakter čoveka i kolektiva" (Velmar Janković, 1938), srpski intelektualci nacionalističke provenijencije, su izgradili tokom proteklog veka dosta kontroverznu sliku tog "nacionalnog karaktera". Čitav niz osobina pripisivanih naciji, koje su se decenijama provlačile kroz tekstove dela srpskih intelektualaca, ušle su i u svakodnevnu upotrebu i postale gotovo opšte mesto i uverenje rasprostranjeno, u meri u kojoj je rasprostranjeno i uverenje o istinitosti pseudokarakternih osobina suseda. Opšta mesta o mučeništvu, slobodarstvu i junaštvu, samo su deo ekskluzivnih pseudokaraktera pripisivanih naciji, posebno aktivno u poželjnom trenutku mobilizacije za "velike" ciljeve. Po pravilu, pozitivne osobine nacije isticane su kao suprotnost negativnim osobinama nekoga od suseda, uvek onog koji je bio trenutno aktuelan, tj. stavljen na nezavidno mesto primarnog "neprijatelja". Iz poređenja pisanja starih i novih intelektualaca i njihove percepcije "karakterinih osobina" Srba, prividno se stiče utisak da su savremeni intelektualci mnogo nezadovoljniji postojećom slikom nacije. Pažljivija analiza međutim, pokazuje da se zadovoljstvo ne može pronaći ni u prošlosti. Konkretnije, bez obzira da li je reč o savremenim ili starim intelektualcima, veličanstvena slika nacije uvek se odnosila na daleku prošlost. Da li je savremeno nezadovoljstvo proisticalo iz preteranog, a uvek selektivnog čitanja starih autora čiju lepu sliku (iz njihove prošlosti) nisu mogli da prepoznaju u realnosti, da li iz svojstvenog percipiranja svog vremena i "zala" koje je donelo kao "početka" istorije odgovornog za nelepu sliku nacije, tek većina se slaže da je za odsustvo te lepe slike odgovoran 20. vek, Jugoslavija, komunizam, Tito... Ne dovodeći nikad u pitanje istinitost sjajne slike starih autora, savremeni intelektualci uglavnom, kada daju svoju sliku "nekadašnjih" Srba ponavljaju lepu priču da bi, kada opisuju savremenu uglavnom nelepu sliku, za tu promenu optuživali neposrednu prošlost. Istovremeno, uopšte ne uočavaju da su i stari pisci bili nezadovoljni njima savremenoj slici i takođe tražili uzroke tog "kvarenja" u prošlosti koja je njima neposredno prethodila. Razlika je bila samo u tome što, ne poznajući Jugoslaviju, komunizam i Tita, stari pisci su za nelepu sliku optuživali Zapad, Turke, Vizantiju... i tako sve dublje u prošlost.

#### MUČENIŠTVO.

Tri dominantne "osobine" pripisivane tokom sto godina srpskom narodu, najbolje su izražene u iskazu da "od Kosova počinje nova istorija Srbije, istorija velikih iskušenja, duge patnje, neprekidne borbe i neugasne slave" (Nešić, 1919). Otuda dominantna osobina koja je trebalo da identifikuje naciju bilo je večito mučeništvo, konstantni genocid čiji su savremeni tvorci samo nastavljali posao vekovima činjen. Zato je osnovno obeležje koje je tokom sto godina pripisivano srpskom narodu bilo strašno mučeništvo, ali ne mučeništvo ovozemaljsko, već viđeno, već mučeništvo dotad neviđeno, specijalno, ekskluzivno. To vekovno mučeništvo 80-ih je imenovano genocidom, a pripisano prvo Albancima, zatim Hrvatima pa onda svima ostalima i, kao rasprostranjena namera suseda i ostalog sveta, učitano u duboku prošlost.

O genocidu je među prvima sredinom 80-ih pisao Dimitrije Bogdanović govoreći o zbivanjima na Kosovu kao o "poznatom repertoaru zločina u genocidu nad srpskim narodim, koji se na ovom području izvodi već više stotina godina". Bogdanović je rodonačelnik i popularne terminologije u oceni položaja srpskog naroda u jugoslovenskoj zajednici, kao i kasnije autorski često ponavljane tvrdnje koja je postala sintagma, da "bez uvažavanja stvarnih istorijskih okolnosti moglo bi se desiti da budu ozakonjene posledice genocida" ("zanemarivanje istorijskih činjenica značilo bi ozakonjenje posledica genocida" kaže i Nikola Samardžić, 1991). "Briše se istorijsko pamćenje naroda, potkopavaju temelji njegove nacionalne svesti; na njegovu savest se natovaruje hipoteka nepostojećih ili tuđih krivica. Moraju se najpre ukloniti neke 'odnegovane' zablude. Među prvima to je formula veštačke simetrije, kojom se odnosi između naroda relativizuju do te mere da se pokriva svaka krivica i gubi prava mera istorijskog zbivanja" (Bogdanović, 1985). Bogdanović je tvrdio da se prećutkuje "ne samo genocid naših dana nego i genocid prošlih vremena", pisao je o "planskom genocidu" tvrdeći da je to "proterivanje sa ciljem da se otme tuđa zemlja, da se zakoniti vlasnik i vekovni posednik otera i uništi", predviđao je da se "raščišćava teren za nova zločinačka dejstva, za nov, još suroviji i kobniji čin uništavanja naroda" (Bogdanović, 1985). "Ja govorim o genocidu nad srpskim narodom, i o tome da taj genocid traje još od osamnaestog veka, da u ovom stoleću, i danas, dostigne kulminaciju" (Bogdanović, 1985). U pogovoru Dimitrijevićevoj knjizi iz 1990. Radovan Samardžić navodi da je u srpski narod "utisnut žig mučeništva za koje se opredelio zarad konačnog oslobođenja", a za knjigu kaže da je "napisana za dušu jednog izgnanog i uništenog naroda", pa se pita da li je Bogdanović "slutio da će jednoga dana pretresati dokumente 20. veka i iz mutnih vrela zahvatati podatke o sveopštoj zaveri protiv Srba", jer to je vreme kada su počeli "izlaziti na videlo zlotvori, izdajnici, belosvetske uhode, pljačkaši i razni drugi korisnici srpske nesreće" (R. Samardžić, 1990). Samardžićeve su i teze da su Srbi "najsmišljenije" islamizirani, "najtemeljitiije obezglavljeni", da su "dospeli pod neizbrisivi žig zlosrećne sudbine, da se, jednim delom, stalno osipaju". Tvrdi da su se i u Jugoslaviji digli svi kojima je cilj bio "uništiti hegemoniju srpskog naroda radikalnim smanjenjem njegovog broja i teritorije, ali i uništenjem njegovih istorijskih tradicija", pa zaključuje da "ako su nekad i pomišljali na to da ulaze u red odabranih naroda, Srbi su to postali svrstavanjem među one najmalobrojnije, protiv kojih je pokrenut opšti genocid". Po njemu "srpski narod je rano osuđen na uništenje", a "razlozi ove omraze" ne potiču iz novijeg vremena "kad su Srbi mogli svima postati teški isticanjem svojih prednosti: verovatno je stvarana vekovima", uz zaključak da je u tome "daleki koren genocida" protiv Srba koji su "razvili potrebu da stalno budu istaknuti na istorijskoj